

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek**, **sredo** in **petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravištvu, plačuje se vnaprej.

Za **inzerate** se plačuje 1 krona temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inzerate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Nekaj misli o pomenu našega ljudskega šolstva.

Zašnmelo je pred leti po našem slovenskem časopisju, ko je začelo Nemštvo s pomočjo krivične vlade zidati na naših tleh nemške šole. In danes po kratki dobi desetih let ni je že skoro pri nas na Spodnjem Štajerskem važnejše postojanke, ni ga že skoro pomembnejšega kraja, v katerem bi se ne dvigala ponosno nemška šola. In česar nam še Nemštvo ni storilo, to nam obeta storiti v bližnji bodočnosti — mi pa čakamo, gledamo in delamo veliko politiko, ko nam tujec razjeda in ruši temeljne stebre našega obstoja!

Živimo v dobi, ko divja narodnostni boj na vsej črti, ko napenja Nemštvo skrajne sile, da si pridobi novih, važnih postojank na naši zemlji, da sebi v prid izkoristi našo nemarnost in strankarsko zaslepljenost z ene strani in vladino naklonjenost z druge strani, da razširi nemško posestno stanje čez nemške meje in da zasede vse važne točke po Slovenskem.

Mi vse to pasivno gledamo, pričakujoč pomoči od zgoraj, od naših poslancev, ne pomislimo pa, da so tudi ti naši poslanci le plod teh nezdravih naših razmer, da so prav tako onemogli in malomočni kakor mi, njih politično zaspani volilci!

Če hočemo, da se razmere izboljšajo, moramo se začeti sami reformirati; kajti vsaka reforma je kakor znano samo tedaj uspešna, če začne z njo vsak sam pri sebi. Storimo to in do-

živeli bomo čudo, da bodo tudi naše delegacije v raznih zakonodajskih zborih odgovarjale našim očiščenim razmeram, naši resni in nezlomni volji in našim odločnim zahtevam, da se nam da, kar kar nam gre. Ugled in moč takih poslancev bode tudi čisto drug, kajti vlada bode vedela, da ti poslanci izražajo le voljo in zahteve naroda in da je ta narod energičen in močan dovolj, da svojo voljo tudi uresniči. Vedela bode vlada, da narod ve kaj zahteva, da si je v svesti svojega prava in da od tega ne odstopi, zato mu ga ne bode mogla in si tudi ne bo upala mu ga kratiti.

Sedaj smo pa, rekel bi brez načrta, brez narodnega programa, živimo od danes do jutri, manjka nam velikih vodilnih misli, manjka premišljenega, sistematičnega dela, ki bi nas okrepilo in nas zlilo v močan narod, ki bi zamogel uspešno odbijati navale prodirajočega Nemštva.

In ni še danes najhujše, množijo se vrste nasprotnikov. Tujec je vuri v naše narodno svetišče, ugrabil je našo mladino, zastrupil jo v nemških šolah, da vzgoji iz nje svoje stvore, ki bodo stopili proti nam, proti lastnim bratom.

Čegar je mladina, tega je bodočnost — to so besede, ki ostanejo večno resnične.

Čegava je naša mladina, kdo vzgaja našo mladino? Ali si ne vzgoji Nemštvo več privržencev iz naše slovenske mladine ko mi sami! Te besede kličemo nekako v spomin vsem onim, ki vidijo kako drvi v trumah naša od-

svojih zaslepljenih starišev prodana mladina v nemške šole. Ali niso ti mali šolarčki glasni oznanjevalci naše smrti, ali ni nemška pesem, ki odmeva po slovenskih poljanah turoben glas zvona, ki nam klenka zadnjo uro?

In mi jadikujemo nad krivično vlado, sami sebe pa ne vidimo — ne vidimo gotovega propada, ki se nam bliža ako ne bomo skrbeli za vzgojo svoje mladine, ako ne bomo večje pozornosti obračali naši ljudski šoli. Po reformi našega življenja kričimo — a prava reforma se mora začeti pri nas samih, le dobra slovenska ljudska šola nas more preroditi kot narod, le ona more slovenskemu narodu dati pravo podlago izobrazbe in mu zagotoviti obstanek. Tu je še veliko neobdelanega, zanemarjenega polja, in nas čaka še mnogo, mnogo dela, da preženemo tujca iz našega svetišča in iztrgamo njegovim krepljem svojo mladino.

K tem izvajanjem našega članarja naj dodamo še nekoliko sklepov mednarodnega kongresa o narodni izobrazbi v Mianu (od 15. do 19. septembra t. l.). Na tem shodu so bila v treh oddelkih pretresana šolska vprašanja in sicer v 1. oddelku: o ljudski šoli, v 2. oddelku: o nadaljevalnih šolah in v 3. oddelku: o naobraževanju naroda.

Referent o ljudski šoli, prof. Fris je naznačil postanek ljudske šole v novi dobi in nje socijalno nalogo v moderni demokraciji za umstveno in moralno izobrazbo mladine. Da ta svoj namen doseže mora biti ljudska šola obvezna, brezplačna in laična ali po-

svetna. Ljudskim šolam naj bi bile še kot organsko spopolnilo pridodane nadaljevalne šole in drugi zavodi za naobraževanje naroda.

Profesor na češkem vsencilišču v Pragi dr. Drtina je govoril o pomenu reformacije za razvoj ljudske šole, razložil je idejo ljudske šole, kakor sta jo izrazila in določila Komensky in Pestalozzi; povdarjal je posebno, in v tem mu je ves zbor enomiselno pritrjeval, da ni dovolj, če je ljudska šola obvezna, brezplačna in posvetna, ampak da na ljudski šoli sme biti dovoljen kot učni jezik samo materni jezik šolskih otrok in noben drug. Povdarjal je pravico narodnih manjšin na šole v svojem jeziku povsod, kjer koli živi več narodnosti skupaj v enem mestu ali v jedni deželi.

Te lastnosti mora imeti torej dobra, narodu v resnici koristna šola po mnenju največjih sedaj živečih strokovnjakov. — Skrb za dobre šole je najbolj potrebna in prva v vsakem narodu, v vsaki državi. Šola ne sme biti, kakor je lepo povedal Pestalozzi, miloščina, ampak pravica naroda in dolžnost državno organizovane človeške družbe. Dobra šola je edin porok boljše bodočnosti svobodnega naroda. V šoli naj se dete odgoji v družabno bitje, da bode poznalo pomen in koristi človeške vzajemnosti in npravnosti, pa tako, da mu npravnost ne bode postavno naložena dolžnost ampak živa potreba ni izraz svoje duše.

LISTEK.

Diogen.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, prevedel —nj—.

(Dalje.)

„Poslušajte, Jože Juratovič, ta velja vam. Hrvatska je, resnična je, od srca prihaja. Poslušal sem vas kakor našega opata, ko ima postno pridigo. Lepo, izvrstno govorite. Da se to tiska, bila bi cela knjiga. Eh, moj jezik pa je ključ, ki gre samo v pravo ključavnico. Usoda nas je podila semtertja — in glej: v deževnem vremenu ste prišli pod moj krov. No, poslušajte toraj! Dež pade na bilko, bilka vzraste preko noči, bilka obrodi zrnje, to je blagoslov človeku. In ni mi žal. Ako ste tak ključavničar kakor ste bili stražmojser, tedaj Bogu hvala; dež je prinesel srečo. Govorim pa to brez ceremonij, četudi sem cehovski mojster. Torej dobrodošli in dobro našli. Bodi dobro vam pri meni, a meni pri vas. Govorite iz srca. Jezik vam je hiter in oster. Uho mi govori, srce mi kaže, da vaš jezik ne laže. Ne bodi vam nikdar

slabše, kakor vam jaz želim. Pijmo torej za božji blagoslov! Pijmo v čast ti moji hiši, ki je bila vedno poštena in z božjo pomočjo tudi ostane. Bili ste tukaj, bili ste tam, videli cesarja in kralja, cesarico in kraljico, bili ste tudi pod cesarsko streho. Visoka je, ne da? Moja seveda je nizka. Kaj ne? Ali poštena, poštena pa kakor cesarjeva. Najdete tukaj jela in dela, počitka in pijače, vse ljubo domače, pa nič slabega. To daj Bog! Pa tudi to daj Bog, da porečete čez leto dni: Bolje ključavničar kakor stražmojster!“

Vsi so osupnili nad to zdravico in Mihovo gostobesednostjo. Kata se je križala in premišljevala, kako se je odvezal danes ljubemu Mihi jezik, a cehovski odposlanci so majali začudenja z glavami. Mojster potegne krepko iz vrča, izroči ga Jožetu ter si obriše brke. Tudi Jože pije, potem postavi vrč na mizo in reče:

„Zahvaljujem se vaši milosti za ta veseli dan. Govorili ste resnico, velik je svet in tudi jaz sem že storil par korakov po njem. Ali ko sem bil sam tam za deveto goro, brez očeta in matere, brez matere in rojaka, ko nisme

videl domačega neba, ne domačih gor, ne domače vode, ko sem gledal tiste visoke gospodske hiše, da bi si lahko izvil vrat, ko sem opazoval, kako se vse to sveti in blešči, govorila je moja duša: Da, Jože, povsod je lepo, stokrat lepše kakor doma pri tebi, krasno in slovito tudi — ali pasja para, to ni ono! Kaj pa je „ono“? Glej to, kar ti bije na levi strani. Srce, resnično srce! Dotakni se srebra ali zlata, mrzlo je kot led, zazebe te. Primi se za srčno stran, to ti je toplo, to greje. Da, domače je domače. Domača govorica, domača navada, domača cerkev, lastna mati in pa kraj, kjer so te zibali: — to je več kakor vse, kakor vse na svetu. To je tvoj dom. Lahko je brbrati, če sediš vedno v zapečku. A pojdi ven v široki, daljni svet, kjer stojiš osamljen. To je druga. Spomniš se daljave, svoje oddaljenosti od doma, in to je več kakor trdi tolarji. Pri srcu te stiska in davi, hoče ti počiti. Vprašajte mene. Resnično, ko sem prišel iz tega širnega sveta, prišel s cesarskega dvora zopet na našo zemljo, ko sem zagledal naše torbe in naše rute: moj Bog, moj Bog, silil sem se — a zastonj, solze so

se vtile iz mojih oči kakor ploha in čujte, jaz stražmojster objel sem staro vrbo, plakal na ves glas in vzdiknil: To je moje, da to je moje. Zastonj: vsaka ptica ima svoje gnezdo, povsod je dobro, doma najbolje. To vem jaz. In hvala vam! Pod vašim krovom veje pošten zrak, čutim se popolnoma domačega, zato hvala, hvala in zopet hvala.“

Nočni čuvaj je hodil po ulicah. Bilo je precej pozno. Tudi v mesarsko ulico pride in se močno začudi. Pri Magiču je še vedno luč. Začudi se še bolj. Pri Magičevih se odpro vrata v pozno noč, a skozi nje prihajata dve senci, dva človeka, kojih hoja po starem blatu je silno nesigurna, po sledu ne moreš spoznati prave smeri. Ljudje iz ceha so in noge se jim malo podpletajo. Povrh pa še pojejo, pojejo. In še kako! Kako se norčujejo iz slavnega magistrata! Pač pregrešen je ta svet — močno je Magičevo vino! Nočni čuvaj je molčal in šel svojo pot, kajti nevarno je zaiti med pijane ljudi!

(Dalje prihodnjic).

Taka naj bode naša ljudska šola, taki idejali, katere bi imela gojiti, tak duh, ki naj bi jo vodil in oživiljal. To so ideje ne narodnih hujšakačev ampak treznih učenjakov in treznih pedagogov. — Da bi naše ponemčene šole odgovarjajo tem zahtevam srca in razuma, na to ni težko odgovoriti z odločnim: — Ne!

Svetovno-politični pregled.

Domače dežele.

— V odseku za volilno reformo je sprožil poslanec Schlegel vprašanje o volilni dolžnosti. Vnela se je živa debata, v kateri so se krščanski socijalci, klerikalci in socijalni demokrati ostro spoprijeli. Minister Bienert je posegel v razpravo ter navedel razloge za in proti volilni obveznosti ali dolžnosti prepustivši odseku, da v tem vprašanju sam odloči. Izvoljen je bil pododsek desetih članov, kateremu se je naložilo, naj to vprašanje prouči in v treh dneh poroča odboru. Kakor se zdi, bodo od nemških strank krščanski socijalci odločno zahtevali volilno dolžnost. Pododsek bode pa kakor se čuje stavil predlog naj državni zbor sprejme v principu volilno dolžnost, naj pa prepusti posamičnosti deželnim zborom, da sami določijo vse ostale podrobnosti.

Dr. Voušek in dr. Korošec sta stavila dne 2. oktobra 1906 interpelacijo zaradi prisilnega suspendiranja in umirovljenja vseučilišnega profesorja dr. Frischaufa. Dr. Korošec in tovariši so stavili v isti seji nujni predlog zaradi vremenskih nezgod v Št. Lovrencu v Slov. goricah, Polenšaku, Zibiki. Sv. Emi ter zahtevali državne podpore.

Justični minister je odgovoril na interpelacijo Žičkarja v pravni zadevi Čuš pri okrajni sodnji v Ptuj.

Minister domobranstva je razvijal v parlamentu načrt o osnovanju topništva v avstrijskem domobranstvu. Cesar je odobril načrt, da se v štirih letih zaporedoma postavi osem topničarskih polkov na noge; v vsem namerava vojna uprava postaviti in oborožiti devetindvajset topničarskih polkov ter bode zahtevala primerno pomnoženje denarja in rekrutov.

Skupni proračun je v vzajemnem ministrskem svetu določen. Vojnega ministra zahteve so odklonjene in dovolilo se bo le za 10 do 12 milijonov več za armado, kakor letos. Nabavo strojnih pušk in avtomobilov je moral vojni minister opustiti. Višje zahteve za mornarico bodo dovoljene, kakor smo zadnjič poročali. Tudi ministrstvo vnanjih reči bode zahtevalo povišanje dotacije, ker osnuje nekaj novih konzulatov in poslaništvo v Tangerju v Maroku.

Ogrski justični minister Polonyi se je obrnil proti vojaškemu kazenskemu redu, kateri določa, da treba vsacega obtoženca zaslišati v njega maternem jeziku. Ogrski pravosodni minister se obrača proti temu določilu in zahteva naj se premeni tako, da se bode za naprej moral zaslišati na Ogrskem vsak v madžarskem jeziku. Večina ogrskih državljani ne razume ni besedice madžarski — in vender ta nečuvena, nesramna zahteva, ki nam bolj jasno kaže, kakor vse druge zvaneče fraze, kake pojme imajo Madžari o ravnopravnosti.

Vnanje države.

— Rusija. Vlada je proglasila v Rigi vojno pravo, ker se čedalje bolj množe teroristična hudodelstva.

Shod delegatov kadetske stranke je dovoljen ter bode v Peterburgu.

Stranka si bode pa prizadevala z vsemi sredstvi, da dobi dovoljenje za kongres, ki ji je bil prepovedan.

Štrajk v Baku je končan, in delavci so se vrnili zopet na delo.

— Srbija. Pogajanja med Avstro-Ogrsko in Srbijo se bodejo, kakor vse kaže razbila. Avstro-Ogrska ne popusti in Srbija se nikakor ne more odreči svoji državni samostojnosti in neodvisnosti močnejši sosedinji na ljubo. Srbija je že naročila svoje topove na Francoskem, sklenila je nadalje posojilo od 150 milijonov frankov pri francoskih in nemških bankah, pogodbo o dodajanju soli in petroleja je sklenila z Rumunijo in Rusijo ter s tem dokazala, da je pripravljena na carinsko vojno z Avstrijo. Z ozirom na razpoloženje inozemstva proti Srbiji, zdi se da bode Avstro-Ogrska topot, po za slugi grofa Goluchowskega zopet oškodovana. Trpeli bodo pač srbski poljedelci, pa le malo časa, ker bodo dobili za svoje proizvode druge trge, naša industrija bo pa težje dobila nagrado za zgubljen srbski trg.

— Bolgarska. Konec septembra je bil shod bolgarskih in srbskih srednješolskih profesorjev v Sofiji. Udeležba je bila mnogobrojna. Sprejeta je bila soglasno in navdušeno resolucija, da naj se vpelje na srbskih srednjih šolah bolgarščina, na bolgarskih srbsščina kot obvezni predmet. Prihodnji kongres bode za tri leta in povabijo se nanj tudi hrvatski in slovenski srednješolski profesorji. Zborovalcem so došli bszojavni pozdravi iz Zagreba, Novega Sada, Cetinja in Ljubljane. Po zborovanju so si profesorji ogledali jugoslovansko umetniško razstavo in znamenitosti v Sofiji.

— Francija. O postavi o ločenju cerkve in države na Francoskem se je papež izjavil, da je, ne Vatikan ne katoličani ne sprejmejo, dokler francoski parlament in francoski senat ne sprejmeta take popravke vanjo, katera bi jamčila za cerkvene pravice.

Minister Clemenceau je v svojem govoru pred volilci v La Roche-Dirrien izjavil, da vlada ostane na nastopljeni poti. Francoski škofje so bili spočetka sporazumni, da sprejmejo mirno novo postavbo, od zunaj se je pa razvneli in dvignili proti postavi.

Slovenske novice.

Štajersko.

Rojaki! Pred letom smo se na vas obrnili, dragi rojaki, ter vas prosili pomoči, da nam pomagata ustanoviti „Sokolski dom“. Od 1. vinotoka je „Celjski Sokol“ brez strehe. Če naša prošnja tudi ni bila brezuspešna in dasi se je po malem nekaj nabralo, tako da se je slovenska požrtvovalnost znova izkazala, vendar še manjka, manjka precej. Toliko se je pa nabralo, da moremo misliti na to, „Sokolu“ v doglednem času zgraditi telovadnico, četudi le začasno, pa vendar za precej let. Skoraj dve tretjini vsega denarja smo žrtvovali Celjani sami.

Vsak mora pripoznati, da je sokolsko delo realno narodno delo. Toda mogoče pa ni, da bi si Celjani sami postavili „Sokolski dom“. Obrniti se moramo tedaj zopet na Vas, Slovenci, ter Vas opomniti na Sokolov prvi narodni poklic v nadi, da nas podpirate pri stavbi. Društvo, katero ne dela, usahne. Ali hočete, da Celjski Sokol usahne? To ni fraza — ampak, žalibog, vtegnila bi postati gola resnica. Obracamo se zato na Vas, dragi rojaki, spominjajoč Vas na lepe ure, katere ste z nami preživeli pri ustanovitvi Sokola, na lepo slavnost, na kateri smo svoj prapor prvokrat razvili, obračamo se na Vas, ki ste gledali pri različnih

izletih z veseljem in ponosom Sokole, ter prosimo tudi Vas, slavne posojilnice, slavne okrajne in občinske zastope, pošiljajte vsak po svoji zmožnosti prispevke, sprejemamo tudi manjše sokolske hvalo. Pošiljajte darove bratu Jož. Smertniku v „Narodnem domu“. Vam se pa zahvaljujemo, dragi nabiralcu, za Vaše delo od sedaj ter Vas prosimo, zbirajte podpore z novo energijo naprej! Nazdar! O d b o r.

— Gostilna „Slovenskega delavskega podpornega društva“ v Celju je dal mestni magistrat zapreti z motivacijo, da so se baje dajale jedi in pijače v njej tudi nečlanom, kar bi bilo proti koncesiji. Društveni predsednik gosp. Ivan Rebek in tajnik g. Ignacij Lampič pojdeta osebno v Gradec, da intervenirata v tej stvari in da zaprečita škodo, katero je prestrogo in nad vse rigorozno mestno oblastvo društvu zadalo. Če se gre zoper Slovence, velja vedno skrajna — postavnost!

— Komu je namenjena ta skrb? Poročilo o ustanovitvi nove stranke je „Slovenčev“ poročevalec končal s tem, da faktor in personal „Zvezne tiskarne“ delajo proti „Domovini“. Ta trditev se pač ne vjema z resnico in morda je to le bolj rahel poskus zaneesti nezaupnost in razpor tudi tja, kjer do sedaj še ni bilo sledu o tem. Man merkt die Absicht . . .

— Pobijanje šip po slovenskih hišah si je privoščil, kakor govore in pišejo razni listi, sin mestnega odbornika celjskega g. Tratnika. Mladi preolikani in nadebudni mož je pobil eno šipo na „Narodnem domu“, potem na slovenski gimnaziji, na Sernečevi in na Karlinovi hiši. — Nadaljno delovanje v povzdigo steklarske obrti in višje nemške omike mu je vstavila policija, ki ga je tudi čez noč priprla.

— Učiteljska imenovanja. Dež. šolski svet je v svoji seji dne 27. m. m. imenoval: Na ljudski šoli v Vučji vesi definitivnega učitelja iz Sv. Andreja v Slov. gor. g. Franca Cvetko; na šoli v Prihovi def. učitelja g. Lovra Serajnik; na šoli v Sv. Štefanu pri Šmarju prov. učitelja v Markovcih g. Pavla Flere; na deški ljudski šoli v Hrastniku def. nadučitelja g. Ivana Sorčan; učiteljem in voditeljem na ljudski šoli v Razboru g. Avgusta Canjko, dosedaj def. učitelja-voditelja v Žusmu.

Učiteljem, oziroma učiteljicam: na ljudski šoli v Negovi gđ. Ana Vau-potič; na ljudski šoli v Vučji vesi def. učiteljica v Sv. Andreju v Slov. gor. gđ. Alojzija Cvetko; na ljudski šoli v Št. Lenartu pri Ormožu prov. učiteljica gđ. Ladislava Laurič; na ljudski šoli v Petrovčah začasno vpokojeni učitelj pri Sv. Martinu na Paki g. Josip Kranjc; na šoli v Št. Vidu pri Ponkvi suplent g. Franc Pogačnik; na šoli v Vidmu def. učitelj na Bizeljskem g. Rudolf Arnšek; na šoli v Globokem pomož. učitelj v Ljubljani g. Avgust Tomic; na deški šoli v Hrastniku def. učitelja gg. Franc Lebar in Ignac Kaffon; na dekliški šoli v Hrastniku def. učiteljici gospe Leticja Kobale roj. Achtschin in Albina Popp roj. Thienel; na šoli z nemškim učnim jezikom na Laškem g. Aleksander Permoser; pomožnim učiteljem v celjskem okraju so imenovani: def. nadučitelj v Kočah g. Josip Leskover; učiteljicom za ročna dela je imenovana na šoli v Svetini ga. Marija Pustišek roj. Stritar; na Dobovi ga. Marija Gajšek roj. Tramšek.

Menjati službo je bilo dovoljeno učiteljici gđ. Mariji Valenčak v Št. Vidu pri Grobelnu in gđ. Ani Wutt v Slivnici.

Vpokojeni so bili: nadučitelj v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu g. Simon Srobotnik in učitelj na Ptujski okoliški šoli g. Karol Zupančič. Def.

učiteljici na dekliški šoli v Šmartnem pri Jelšah gđ. Feliciti Mak je dovoljeno poročiti se z g. Henrikom Sumer, učiteljem na deški šoli.

— Občinske volitve v občini: Celjska okolica. Tretji razred je volil 1. t. m. Udeležba je bila z naše strani srednje dobra, izvoljeni so bili za odbornike gg.: Matevž Glinšek z 265 glasovi, Jožef Jezernik 265. Iv. Radej 265, Franc Samec 264, Franc Lipovšek 264, Ferdinand Gologranc 264, Franc Pušnik z 263 glasovi; za namestnike: Anton Male 265, dr. Vekoslav Kukovec 264, Josip Kosi 264, Anton Zaveršek s 264 glasovi.

Dne 2. t. m. so se izvršile volitve v drugem in prvem razredu. Udeležba volilcev drugega razreda, v katerem bi najlažje podlegli, ni bila z naše strani povoljna. Izvoljeni so bili v drugem razredu za odbornike s po 39 glasovi: gg. Peter Majdič, Avgust Sušnik, Mihael Levstik, Janez Mirnik, Anton Pintar, Jak. Janič, dr. Josip Sernec, Jakob Videmšek; za namestnike: gg. J. Planinšek, Matija Mlakar, Andrej Bobnič.

Popoldne 2. t. m. je volil prvi razred. Volili so vsi naši volilci deloma osebno, deloma po oblastilih ter soglasno izvolili te odbornike: gg. Fr. Ogradi, dr. Anton Božič, Janez Samec, Anton Fazarinc, Jernej Cečko, Jernej Kumer, Franc Confidenti, Franc Kliner; za namestnike: Franc Velušek, Miha Kodela, Janez Krušič in Jakob Omladič.

Nemci se to pot niso vdeležili volitev, sondirali so prav skrbno teren in videti je, da bodo pri prihodnjih volitvah z združenimi močmi napali to slovensko občino, da jo dobe v svojo oblast. Naša dolžnost je, pripravljati se že danes na ta boj, da nas ne iznenadijo in ovladajo. Tolikšno samozaupanje kakor je bilo letos med volilci drugega razreda, bilo bi prav gotovo pogubno za nas. Čuvajmo se toraj in ne dremajmo, da se to ne bo maščevalo nad nami.

— Predstava na Laškem. Ne 6. oktobra, kakor se nam je zadnjič pomotoma poročalo, ampak v nedeljo, dne 7. oktobra ob 3. uri pop. se vrši na Laškem v pivnici predstava „Trije tički“, kar naj blagovolijo vsi dotični na znanje vzeti, kateri so namenjeni to imenitno burko si ogledati. — Želeti je tem boljšega obiska, ker je čisti dobiček te predstave določen ubogim pogorelcem na Humu pri Laškem. Na svidenje torej v nedeljo na Laškem.

— Iz Št. Jurja ob j. ž. V nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne smo imeli podučno predavanje g. pot. učitelja Frana Goričana. Udeležilo se ga je precejšnje število domačih kmetov. Slišali smo marsikaj poučnega. Predavatelj nam je naslikal v kratkih potezah stališče našega kmeta in poudarjal, da je skrajni čas, da se kmet stanovsko organizira ter je odobral, da se namerava ustanoviti pri nas kmetijska podružnica. Poudarjal je, da bi bila častna dolžnost vsakega kmeta, ki mu je količkar mar napredek kmetijstva, da pristopi k tej družbi, naj nikdo ne zabi stare resnice, da „v slogi je moč“. Slogo pa pospešuje vsaka organizacija. Tudi v nedeljo je prijavilo precejšno število kmetov svoj pri-stop k podružnici. Čast jim! Opozarjal nas je nadalje na zboljšanje travnikov in obmejitev ali opustitev strok, katere nam ne donajajo faktičnega dobička. Priporočal nam je tudi gnojenje z umetnimi gnojili za travnike in vinograde in nas spodbujal k skupni naročbi radi zmanjšanja stroškov. Za vse te lepe nauke smo g. Goričanu iz srca hvaležni in mu izrekamo tem potom najtoplejo zahvalo v nadi, da nas v kratkem zopet obišče.

Šentjurski kmetje.

— **Kostrivnica**, 1. oktobra 1906.

Nemila smrt je pobrala zopet nadebnega slovenskega mladeniča. Danes smo spremili k zadnjemu počitku gosp. cand. iur. Gustava Čokla, ki je umrl na kratki mučni bolezni. — Od usode tako kruto zadeti, občespoštovani rodini v tolažbo, umrlemu mladeniču v spomin, prihiteli so od blizu in daleč prijatelji in tovariši spremit ga na zadnji poti. — Akad. društvo „Tabor“ v Gradcu, kojega vrli in vneti podpredsednik je bil umrl, mu je položilo na krsto krasni venec s slovenskimi travkami, veliko število tovarišev-društvenikov je stalo potrtega srca ob krsti ljubljene tovariša, nekdanji mariborski profesorji umrlega visokošolca, katere je zastopal g. profesor dr. Medved, so poslali krasen venec, istotako sošolci z gimnazije, mnogo slovenskih učiteljev se je zbralo v hiši žalosti, da izkažejo očetu — vrlemu, spoštovanemu kolegi. — Veličasten spreved se je pokazal proti pokopališču — vodil ga je g. profesor Medved. Dijaški zbor, ki je bil pri blagoslovljenju v hiši zapel žalostinko, prepeval je presunljivo krasni salm „Miserere“. — Ob odprtem grobu poslavljaj se je g. iur. Kramar v imenu društva „Tabor“ in graških tovarišev v ganljivih besedah od ranjkega, čez grobe so zaplavali tužni akordi „Blagor mu, ki se spočije.“ Iz temnih oblakov so padale mrzle deželne kaplje, vroče solze pa so solzile nam oči, ko so zaropotale prve grude po krsti. . . . Molče se je razšla množica — v vetru je šumelo jesensko listje in zdelo se nam je, da ponavlja zadnje besede govornikove:

Spavaj sladko srce drago

In snivaj mirno večni sanj . . .

— **Iz Sevnice**. Pretekli teden so imeli sevniški samci odhodnico vrlega tovariša A. Priverška, ki je bil vrl naenjak in čvrst Sokol. Bil je splošno priljubljen. Želimo, da se po svojih vojaških letih zopet zdrav povrne v našo sredo!

— **Iz Mozirja**. Častni starosta brat Marka Lipold je blagovolil podeliti Sav. Sokolu za pogorelce v Radmirju 5 K, za kar se mu izreka najsrčnejša hvala. Na zdar! O d b o r.

— **Shod v Trbovljah**. Državni poslanec g. dr. Korošec in deželni poslanec g. Roš sta v nedeljo poročala o svojem delovanju na shodu volilcev. Po končanih debatah je hotel predlagati jurist Kramer resolucijo, v kateri se izražajo želje, da se premene volilni okraji za Koroško, predsednik zborovanja pa ni dovolil, da bi se o tej resoluciji glasovalo. Predlagana in sprejeta pa je bila enoglasno resolucija proti ustanovitvi nemške šole v Hrastniku.

— **Hrastnik**. Trboveljska premožoposka družba je začela upeljevati mesto para pri vseh strojih elektriko. Prvo je bilo na vrsti Zagorje, za njim Trbovlje in sedaj bode kmalu tudi v Hrastniku vse spremenjeno. Pravijo, da so sedanje stroje za proizvodnjo elektrike postavili le provizorično in da bodo postavili šele v dveh letih veliko elektrarno, vendar je že sedaj opaziti veliko razliko. Zvečer je krasno razsvetljeno. Sedaj napeljujejo kabel v podzemeljske rove, kjer jim bo elektrika gonila velikanske vodne sesalke in ventilatorje. Stroj na mestu proizvaja 3100 voltov.

— **Uradna redkost**. Neko posebnost je uradna tabla na okrajnem sodišču v Brežicah. Stara je tako in amazana, da človek sploh ne ve, kaj je bilo nekdanj na nji pisano in kako barvo da je imela. Najbrž se bojijo višje oblasti jo zameniti z novo tablo, ker bi morebiti zahteval ves okraj dvojezičen napis. Kdor ima čas in priliko, naj si jo ogleda.

— **Umrli** je na Stranica pri Kojncih nadučitelj v p. g. A. Arzenšek, star 70 let. Služboval je od l. 1857. do l. 1900 vedno v Stranica. Blag mu spomin!

— **Umrli** je v Slov. Bistrici gospa grofica Terezija Attems, roj. grofica O'Donell, soproga grofa Emila Attems, po dolgi, težki bolezni v 45. letu svoje starosti.

— **Bralno društvo „Naprej“ pri Sv. Barbari v Hal.** priredi meseca listopada veselico z gledališko predstavo „Ne kliči vraga!“, petjem in tamburanjem ter prosto zabavo. Natančnejši spored se naznani pravočasno. K obilni udeležbi vabi vljudno o d b o r.

— **Deželni glavar v Ptuj**. Minolo soboto je bil štajerski deželni glavar grof Attems v Ptuj, kjer je v spremstvu župana Ornika pregledoval deželne tletnice.

— **Ptujski okrajni šolski svet**. Naš okrajni šolski svet hoče ponemčiti slovensko okoliško šolo. Čudovito gorečnost kaže v tem! Občina Podvinci in nekaj drugih nevednežev so namreč prosili, da naj bi se na okoliški šoli v zadnjih letih podučevala nemščina in sicer izključno vse v nemškem jeziku, če smo prav slišali. Zdaj pa okrajni šolski svet že sam drega občine, naj se izrazijo o tem: No gori so pa rekli, da naj se v vseh potrebnih predmetih podučuje v materinščini in nazadnje tudi toliko nemščine kakor do zdaj. Čudno, da naš okrajni šolski svet tako gorečnost kaže do nemščine, ko je drugače sicer počasen. In kaj hočejo ti zaslepljeni posili-nemci šolo ponemčiti! Saj imate vendar dosti nemških šol v Ptuj, tja pošiljajte svojo deco iz častite Germanije, okoliške šole pa v miru pustite!

— **Sadna in vinarska razstava v Mariboru**. Dne 6. t. m. se odpre v Mariboru sadna in vinarska razstava, h katere otvoritvi pride tudi deželni glavar grof Edmund Attems. Kakor se poroča, se je prijavilo znatno število razstavljalcev. Načelnik odbora je nadzornik Binder.

— **Slovenskega trgovskega kluba v Mariboru** plesna šola se prične dne 1. vinotoka t. l. Vpisovanje se vrši v nedeljo dne 30. septembra od 11. ure dopoldne in od 1. do 2. ure popoldne v mali dvorani „Narodnega doma“. Istotam se dobe vsa natančnejša pojasnila. „Slov. trgovski klub“.

— **Cesarjevo zdravje** še vedno ni posebno trdno. Cesar se ne udeleži odkritja Deutschmeisterskega spomenika na Dunaju.

— **Nesreča na železnici**. Pri Jundendorfu zapeljal je osebni vlak na nepravni tir, ker ni bila premena o pravem času postavljena in trčil vsled tega z nekim tovornim vlakom. Lokomotiva osebnega vlaka je hudo poškodovana in je skočila s tira. Polomljenih je več vagonov pri obeh vlakih. Pa kar je najhuje, so trije potniki težko in 8 je lahko ranjenih.

— **Društvo „Domovina“ v Gradcu** priredi v nedeljo, dne 14. vinotoka četrti vinski trgatve s plesnim venčkom in šaljivo pošto v dvorani „zum Oesterreichischen Hof“ Georgigasse št. 1. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina za osebo 30 kr. v predkupu 20 kr. Vsi tukajšnji Slovenci se najvljudneje vabijo. O d b o r.

— **Deželne naklade na Štajerskem** se bodo morale zvišati, kakor dokazuje „Grazer Tagblatt“. Za leto 1905 ima dežela nepokritih izdatkov 785.347 K 5 h. Leto 1906 bo še neugodnejše zaključeno.

— **Novosti za prodajanje tobaka**. Odposlanstvo društva tobačnih prodajalcev v Gradcu je posredovalo pri generalnem ravnatelju tobačne režije na Dunaju, da bi ugodil željam tobačnih

prodajalcev, kar se tiče zavijanja raznih smodk. Ravnatelj dr. Kämpf je odgovoril, da je režija z novim zamotavanjem že poskusila in da bo vsa stvar sploh v kratkem rešena. Za božič bodo prejeli prodajalci tobaka takozvane „Geschenkkistchen“, v katerih bodo po 50 britanik, trabuk in regalit. Istotako bo v takih skrinjicah tudi po 50 havank obeh novovpeljanin vrst. Kar se tiče poškodovanih smodk, so glavni založniki tobaka primorani, vse vzeti nazaj, če niso bile poškodovane na transportu. Isto odposlanstvo je govorilo pri referentu tobačne režije, dr. pl. Svobodi za spremembo novovpeljanega nedeljskega počitka. Dr. Svoboda je izjavil, da je to za enkrat nemogoče, pač pa se dovoljujejo prodajalcem v posebnih slučajih izjeme.

Kranjsko.

— **Vreme in jesenski pridelki na Dolenjskem**. Iz Novega mesta se nam poroča: Zadnjim deževnim dnem so sledili zaporedoma 3 jako mrzli dnevi z občutno slano in mrazom, ki sta vničila do malih izjem vso ajdo. 26. septembra je kazal toplomer pod ničlo, 27. septembra + 2° C, opoldne le + 10° C. Po Gorjancih in sosednih hriboh je jelo snežiti, kar pa vsled močne mrzle burje ni imelo še pravega uspeha. Slana in mraz sta tudi ostalim poljskim pridelkom občutno škodovala.

— **Trgatev na Dolenjskem** se je vkljub malemu upanju na izboljšanje vremena že splošno pričela. Lastniki novih trt bodo, tako se nam zatrjuje, z letošnjo trgatvijo kljub neugodnemu vremenu zelo zadovoljni — dobre kapljice bo zadosti.

— **Ljubljana sedež armadnega voja**? Graški časopisi vzdržujejo vest, da se vojno ministrstvo pogaja z ljubljansko mestno občino zaradi nastanitve vojnega poveljništva v Ljubljani. Prihodnjo spomlad se baje pomnože avstrijske mejne posadke ob italijanski meji ter se brambovski polk št. 27 premesti iz Ljubljane na Goriško. (Kaj pa dobi Ljubljana v veliko novo vojašnico?)

Koroško.

— **Podraženje mesa**. Celovski mesarji so s 1. oktobrom zopet podražili goveje meso, in sicer stane 1 kg 1 K 60 vin. Kaj da je temu podražanju zopet vzrok, ne ve nihče pravo odgovoriti. Mesarji se izgovarjajo, da se je živina podražila, če pa kmeta vprašaš, pa zopet tarna, da je živina zaradi pomanjkanja krme pod ceno ter je ne more v denar spraviti. Prizadeti bodo seveda nižji sloji in pa delavstvo. V Celovcu je sicer tudi ena občinska mesnica, kjer se pa prodaja samo meso od ponesrečene živine z znižano ceno revnejšemu ljudstvu. Pa vsaki dan se živina ne ponesreči, tudi mesnica ni vsaki dan, ampak komaj vsakih 14 dni enkrat odprta in še takrat se mora vsak revež požuriti, da kaj dobi, ker skrivaj kupovat hodijo tudi nepotrebne osebe.

— **Nov železniški most preko Ilce** graje pri Trbižu poleg starega železniškega mostu. Ko bo dograjen, bo tir speljan na novi most.

— **Bela zastava** je vihrala v soboto, dne 28. t. m. na celovškem magistratnem poslopju v znamenje, da so policijski prostori prazni neradovoljnih stanovalcev. Pač redek slučaj!

Primorsko.

— **Obrtna knjižnica v Gorici**. Zavod za pospeševanje male obrti v Gorici si je omislil obrtno knjižnico, ki jo otvorijo začetkom prihodnjega meseca.

— **Pošne razmere v Gorici in na novi železnici**. „Soča“ je dognala

kdo je povzročil vse te pošne homatije v Gorici, ki so prizadale že toliko jeze in škode vsem goriškim trgovcem in obrtnikom, proti katerim so protestovali na shodih in v trgovski zbornici — a do zdaj še zastoj. Vse to je „zasluga“ gospoda Hochheisela v trgovinskem ministrstvu. Ta modra glava je ukrenila, da treba postaviti goriško glavno pošto iz mesta na solkansko mejo, da treba voziti pošto z južne postaje skozi celo mesto malo ne do Solkana in od tam zopet v mesto. Poštni uslužbenci imajo po tej premodrej naredbi neizmerno mnogo več truda in dela in hoje, meščani dobivajo pa svojo pošto cele ure prekasno. Trgovcu je čas denar — pa kaj to briga ministrjalnega uradnika. Pritožbe proti tej naredbi dobiva v ministrstvu gospod Hochheisel v rešitev, predno je pa reši, poveri preiskavo svojemu prijatelju Humel-u v Trstu. Tako torej vedno obvelja Hochheiselnova modrost. Pa to ni dovolj. Ambulanco na pošti Trbiž-Gorico je ista modra glava podredila poštnemu ravnateljstvu — v Trstu — bi dejali Vi — ne v Gradcu — in v to ambulanco službo komandiral Nemce, ki ne poznajo ne krajev ne jezikov po Kranjskem in Primorskem, kedo bi se torej čudil, da vse „zakartirajo“ in da prihajajo pisma adresatom v roke po dolgih ovinkih in z velikimi zamudami. Proti temu bi se morale upreti občine, trgovske zbornice, privatniki in poslanci, da se vendar napravi konec taki mandarinski zabitosti in samovoljnosti, ki donaša vsej deželi veliko materijelno škodo!

— **Boj za srednje šole v Gorici** z deželnima kot učnima jezikoma je popolnoma prenehal. Samo kadar zbóruje goriški deželni zbor, se čuje kako interpelacijo ali kak predlog o tej stvari, potem pa je vse tiho, in srednje šole so še vedno take kot prej. Nihče se ne zgane, niti ene besedice se ne čuje več. Železnica nam je dovela v Gorico mnogo nemškega življa in ga nam še dovede. Toliko ga bo sčasoma, da ne vemo, če bo mogoče kedaj kasneje priti do srednjih šol v Gorici z deželnima kot učnima jezikoma. Vlada ščiti Nemce povsodi in kako! In kar naenkrat se utegne zgoditi, da bi se z vso silo upirala uvedbi deželnih jezikov za pouk na naših srednjih šolah, češ, kam pojdejo pa ti Nemci, ki so tudi domačini! Če bo to vprašanje spalo tako naprej, kakor sedaj, bo kasneje zaman ves boj z vlado. Glavna krivda zadeva vedno Lahe, kateri kakor smo že stokrat pribili, rajše sami trpijo, kot da bi Slovincem kaj privoščili. Narodno sovražstvo Lahov je velika ovira, da se ne more rešiti to šolsko vprašanje v korist deželanov obeh narodnostij. Sedaj pridejo pa še druge ovire, in posledica — razširjevanje Nemcev! — Nazadnje pa še — nadškofov gimnazij!

— **Nadškofov gimnazij**. Kakor poročajo je obljubil goriški nadškof v svojem pastirskem listu, da osnuje s pomočjo ljudstva deško semenišče z gimnazijem. Kakor se čuje, odpre se že prihodnje leto prvi razred. Pouk bo nemški. Šola bo v Bückmanovi vili, katero je v ta namen kupil že pokojni kardinal Missia.

— **Umrli** je v Slavoniji g. Fran Abram, tržaški lesni trgovec in oče tržaškega odvetnika g. dr. Abrama.

Gospodarstvo.

XVI. Letopis „Zadružne Zveze“ v Celju za leto 1905,

sestavil ravnatelj **Franjo Jošt**.

V predgovoru pravi g. ravnatelj F. Jošt: „Z veseljem smem letos na tem mestu povdarjati, da se je po

velikem prizadevanju za napredek zadružništva vnetih činiteljev končno vendar posrečilo doseči to, kar smo nameravali in obetali že mnogo let, namreč preosnovati Zvezo oziroma osnovati novo Zadružno Zvezo na podlagi zadružnega zakona, ki je prevzela obligatorično revizijo in ustanavljanje zadrug ter uredila poleg tega denarno centralo za svoje zadruge.

Zadružna Zveza je v sedajšnji svoji obliki pričela z rednim poslovanjem s pričetkom leta 1906.

Glede revizij, kakoršnim je i Zadružna Zveza podvržena po določilih zakona od dne 10. junija 1903 d. z. št. 133, je pristopila ista k Splošni Zvezi kmetijskih zadrug na Dunaju kot član, kjer je učenjenih dosedaj že 18 zadružnih zvez iz vseh kronovin in vseh narodnostij avstrijske države.

Zadružna Zveza v Celju šteje: na Koroškem 21, na Kranjskem 49, na Primorskem 26, na Štajerskem 47, skupaj 143 zadrug, ki so njeni člani. Od teh 143 zadrug je 40 Raiffeisenovk, 70 hranilnic in posojilnic mešanega ustroja in 33 nedejarskih zadrug; med poslednjimi je največ (16) mlekarških in sirarskih zadrug.

Skupni denarni promet vseh teh 143 zadrug je znašal v letu 1905 18.944.290,726 in sicer na Koroškem 5.074.799,97, na Kranjskem 102.878.615,78, na Prim. 41.993.099,64 in na Štajerskem 39.496.391,87.

Vplačanih deležev so imele vse Zvezne članice skupaj 95.009 v vrednosti od 2.014.934,20 in sicer na Koroškem 9368 deležev v vrednosti od 79.179,33, na Kranjskem 26.380 deležev v vrednosti 514.664,55, na Primorskem 18.950 deležev v vrednosti 760.493,21, na Štajerskem 40.311 deležev v vrednosti 660.597,11.

Rezervni zaklad vseh zveznih članic je znašal koncem 1905. l. skupaj 3.240.361,48 od te svote spada na Koroško 204.340,67, na Kranjsko 1.080.534,36, na Prim. 457.022,85 in na Štajersko 1.498.463,60. Skupno premoženje vseh teh zadrug znaša 5.255.295,68.

Hranilne vloge so znašale koncem l. 1905. v koroških zavodih 5.458.114,15, v kranjskih 31.504.336,56, v primorskih 15.587.545,63 in v štajerskih 25.107.704,40 skupaj torej 77.657.700,73.

Posojila Zveznih članic so iznašala koncem 1905. l. na Koroškem 3.846.816,71, na Kranjskem 27.778.919,05, na Primorskem 13.562.444,73 in na Štajerskem 19.921.385,67 skupaj torej 65.109.566,16.

Dobiček Zveznih članic je znašal v poslovnem letu 1905: na Koroškem 20.847,01, na Kranjskem 186.833,01, na Primorskem 138.040,09, na Štajerskem 119.004,38 skupaj 464.824,49.

Vrednost nepremičnin, ki so last Zveznih članic je znašala koncem leta 1905. na Koroškem 218.328,71, na Kranjskem 849.614,97, na Primorskem 2.364.106,48, na Štajerskem 2.142.180,54, skupaj torej 5.574.230,70.

Dobiček Zveznih članic je bil razdeljen: na rezervne zaklade, v dobrodelne namene, za obresti deležev in v nagrade.

V dobrodelne namene so Zvezne članice razdelile: na Koroškem 3528,29, na Kranjskem 11.990,61, na Primorskem 12.928,36, na Štajerskem 2.612,520. Davkov so plačale Zvezne zadruge skupaj 112.134,95 in od teh samo štajerske članice 36.926,85.

Ulogo regulatorja denarnega pritoka in odtoka in angelja varuha v hudih časih igra vrlo ravnateljstvo Zveze s tako sigurno roko, s takim treznim razsodkom, s pravim poznanjem momentanne gospodarske situacije in s tako bistrim pogledom v bodočnost,

da si je pridobilo ugled in spoštovanje vseh velikih denarnih zavodov v Avstriji, kateri kaj radi stopajo z njo v poslovno zvezo.

Tako ravnateljstvo je pa članom Zveze na veliko korist, kajti načelstva posamičnih posojilnic ne morejo tako natančno opazovati svetovnih dogodkov in zasledovati upliv politike na narodno gospodarstvo ter vsled tega ne morejo presoditi, kako bi vse to zamoglo uplivati tudi na naš denarni trg; to težko, a neobhodno potrebno nalogo opravlja za nje ravnateljstvo Zveze, ki je vsem svojim udom prava centrala, od katere dobivajo direktive, dober svet in dejanjsko podporo, kadar jim je tega treba. Zveza, ki daje svojim udom to sigurnost in udobnost se priporoča vsakemu razsodnemu človeku sama; mi smo pa le opozorili na nekaj, kar je itak vsakemu, ki se peča z našim gospodarskim razvojem hvalno znano!

Druge slovanske dežele.

— **Admiral Roždestvenski** je baje še vedno nevarno bolan vsled rane, ki jo je dobil v bitki pri Cusišimi.

— **Hrvat docent na dunajskem vseučilišču.** Nančno ministrstvo je dovolilo gospodu dr. Lajo Adamoviču docirati na dunajskem vseučilišču o botaniki in rastlinski geografiji.

— **Zastrupljenje vsled gob** se je dogodilo na Rabu v Dalmaciji. Neka žena in dve njeni hčerki so jedle za večerjo gobe. Kmalu so jih spopadli želodčni krči. Ker so prepozno poklicale zdravnika, je ena hčerka umrla kmalu, mati in druga hčer pa bosta težko okrevale.

— **Zaključek deželne razstave v Zagrebu.** Ta za Hrvaško častno uspela razstava se je v nedeljo zvečer slovesno zaključila. Čeravno je bilo mnogo paviljonov že izpraznjenih, je posetilo v nedeljo izvanredno veliko obiskovalcev, tako, da se je ljudstva kar trlo, zlasti zvečer okoli godb. Zvečer so namreč svirale 4 godbe na raznih koncih razstave. — Napovedana sijajna iluminacija v parku se je nekoliko ponesrečila, kar se pri rabi takih staromodnih „nagrobnihi“ balončkov (lončki s svečkami), ne more drugega pričakovati. Pač skrajni čas, da si tudi moderni Zagreb omisli dobro električno luč! — Bolje je izpadla iluminacija katedralnih stolpov. — Tudi ognjemet (vatromet) je bil za tako slavnost preenoličen in se je prepočasi vršil. — Posebno živahnost je vzbudila potujoča pevka družba z vojaško godbo na čelu ter metanje korijandolov. Žal, da je vso zabavo pokvaril prezgodaj dež, ob devetih se je moralo vse razpršiti. Okoli 5. ure popoldne je obiskalo razstavo 250.000. obiskovalec, neki gimnazijec, ki je dobil za to odločeno nagrado 200 K. Ob prihodu ga je pričakovala vojaška godba ter ga potem spremila v razstavo. — Čez četrto milijona obiskovalcev v teku 1 meseca, je za tako razstavo veliko. Število obiskovalcev bi se pomnožilo gotovo za 100.000, ko bi bila razstava otvorena takoj v drugi polovici avgusta in ko bi sedaj ne bilo nastopilo naenkrat tako mrzlo vreme. Odbor je baje sklenil prirediti čez deset let zopet enako razstavo.

— **Znamenita češka žena.** V Pragi je umrla gospa Kamila Hrušková, ustanoviteljica „Osrednjega društva čeških žen“. Njena delavnost na dobrodelnem polju je bila neumorna. Posebno je skrbela za pomoč šolskim otrokom, sirotam in najdenčkom.

— **Sneg v Dalmaciji.** Po gorah južne Dalmacije je v zadnjih dneh zapadel sneg.

— **General Stössl** je izbrisan iz ruske armade.

— **Zagrebsko vseučilišče izpopolnjeno.** „Hrvatska“ poroča, da bo hrvaška vlada ustanovila na zagrebškem vseučilišču stolice za avstrijsko državno in civilno pravo ter tudi ostale stolice izpopolnila, da bodo izpiti na zagrebškem vseučilišču enakopravni z izpiti v totranski državni polovici.

— **Rusko šolstvo.** Car je odobril reforme ruskega šolstva. Vlada misli zgraditi veliko množino ruskih šol. Na carjev ukaz prično s tem delom. Pristop je prost vsem privatnim učnim močem. Vse učiteljice z izpiti imajo polno pravico — do zdaj je bilo to samo izjemoma — poučevati dečke v nižjih razredih srednjih šol. Sme se tudi poljubno snovati privatne šole. Poučevanje se bo vršilo poljubno v vseh deželnih jezikih. Privatno poučevanje, do zdaj prepovedano, če so se ga udeleževali otroci več kakor ene obitelji, je zdaj splošno dovoljeno. Peterburškega dijaškega shoda se je udeležilo od 8000 dijakov samo 2000. Ne ve se, bodo ti dijaki mirni, ali se bodo še nadalje puntali. Vendar upajo, da bo mogoče odpreti sedaj vse visoke šole.

— **Novo črnogorska banka** je začela te dni uradovati; ustanovljena je s pomočjo laškega kapitala. Ima na razpolago glavnico en milijon frankov, ki je razdeljena na 5000 delnic po 200 frankov. Ravnatelj srbske državne banke je odpotoval na Cetinje, da pomaga novo banko urediti.

Svetovne vesti.

— **Gozd gori v Paympoint** na Francoskem. Ogenj je uničil že 700 hektarjev gozda in preti že mestu Telhanel.

— **Potresi.** Na Nemškem so čutili 28. septembra na 10 mestih potres. Tudi v Portorico v Ameriki so bili potresi, ki pa niso povzročili škode.

— **Nesreča v planinah.** Iz Merana poročajo, da je tam ponesrečil v planinah 21letni filozof Edmund Lachmann iz Hamburga. Bil je z rodbino v Schönni ter je napravil z bratom skupen izlet v gore, tu se mu je spodrsnilo, padel šest metrov globoko in se ubil.

— **Razvoj — ne revolucija,** to je načelo večine socialno demokratične stranke na Nemškem. Bernstein je rekel na shodu v Mannheimu: „Kdor pravi, da nemški delavec ni revolucionar, ga s tem ne graja. Revolucija je, v smislu, kateri ima beseda sama, kakor tudi vojska barbarsko sredstvo s katerim naj rešimo spore, o katerih se misli, da se ne dajo drugače rešiti. Vse, kar ponižuje tok človeškega življenja, stoji v nasprotju s kulturo, katere najsigurnejše merilo je, cenenje osebe.“

— **Hotel na Schafbergu** je pogorel. Predno se je z zadnjim vlakom v letošnji sezoni hotelo odpeljati vse oboje hotela v dolino švignil je plamen skozi streho. Prihiteli so gasilci s posebnim vlakom iz St. Wolfganga ter pomagali gasiti, toda zastoj, vse je pogorelo do kleti in gostilne. Hotel je bil zavarovan. Ne ve se, kako je ogenj nastal, po nesreči ali po hudobiji.

— **Ciklon na Alžirskem** je podrl mnogo hiš v mestu Nemreu. Podrl je tudi nekoliko vojaških zgradb. Nekoliko ljudi je poginilo.

— **Drugo avstrijsko razstavo** ječmena se na Dunaju otvorili pod predsedstvom poljedelskega ministra grofa Auersperga. Minister je povdarjal, kako vlada skrbi, da se avstrijsko poljedelstvo povzdigne, med drugimi tudi tako važno pridelovanje ječmena.

— **Defraudacija.** V Eskomptni banki v Bruselju so prišli na to, da je nek blagajnik defraudiral 160 tisoč frankov. Denar je zaigral na konjskih dirkah.

— **Viharji na Španjskem** se vedno divjajo. Povodenj je v Alicante odtrgala veliko kopališče, v luki je morje požrlo skoro vse zgradbe.

— **Grozen vihar** je poškodoval v mestu Pensa Colla v Floridi hiše. Odnesele je strehe, podrl dimnike, tako da so vse ulice pokrite s podrtimi.

— **Štrajk** so napovedali člani orkestra in zbora Budapeščanske opere. Ako jim intedanca ne izpolni njihovih zahtev, stopijo v nedeljo zvečer v štrajk.

— **V Avstriji** so popije na leto povprečno 20 mil. hl piva, 5 mil. hl vina in 3 mil. hl žganja, v skupni vrednosti 1500 mil. kron.

— **Koliko ljudi ponesreči na leto v severni Ameriki?** Statističnimi podatki je dokazano, da pogine na ameriških železnicah, v rudnikih in tovarnah vsako leto povprečno 57.513 oseb, razun tega jih je ranjenih 232.000. Samo železnice usmrtijo na leto okroglo 10.000 ljudi.

— **Nebroj delfinov** se klati po jadranskih vodah. Končujejo ribe a ribje mreže, tako da so ribiči hudo oškodovani. Okoli Gradeža jih je tolika, da se pojavljajo celo po kanalih, kjer vse uničijo.

Ne polagajte Vašega otročka nikamor drugam, kakor v voziček na angleških peresih, kajti ta je zibka, postelj in voziček. — Dobe se pri **P. Kostić-u v Celju.**

Trgovskega pomočnika
za trgovino mešanega blaga, dobrega prodajalca iz boljše hiše z dobrimi učencami in z dobrim spričevalim sprejme
(527) **FRANC PERGER, trgovec, Dobova pri Brežicah.**

Iščem stenografa
ki je zmožen slovenske in nemške stenografije; (525) dalje pa tudi 1-1
solicitatorja.
Vstop takoj; prednost imajo strojepisci.
Dr. JURO HRAŠOVEC v Celju.

Divji :: kostanj
(519) **kupuje** 3-3
JOSIP MATIĆ v Celju.

Učenec
14—16 let star poštenih staršev se sprejme v trgovino z mešanim blagom. (526) gon. Ponudbe sprejema 3-1
FRAN MLAKAR v IDRIJI.